

СЕКЦІЯ 3

Економічні складові та інструменти соціального розвитку

АКІМОВА ЛЮДМИЛА МИКОЛАЇВНА

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів та економіки природокористування НУВГП Національного університету водного господарства та природокористування

АКІМОВ ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСІЙОВИЧ

к. держ. упр., доцент, начальник відділу правового забезпечення Національної служби посередництва і примирення

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР

Визначальною рисою сучасної Європи є інтеграційні процеси, які забезпечили розвиток країн Західної Європи, стали взірцем для країн іншої частини континенту. Утворення Європейського Союзу – складний, багатоступінний процес, під час якого країнам-учасникам довелося розв'язати гострі економічні, соціальні, політико-правові проблеми, відшукати адекватні відповіді на виклики часу. Для України європейська інтеграція – це шлях до модернізації економіки, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробника, можливість виходу на єдиний внутрішній ринок ЄС.

Національні інтереси України потребують утвердження її як впливової європейської держави, повноправного члена Європейського Союзу. Сам процес євроінтеграції України багатоплановий та різноаспектний. Згідно Стратегії інтеграції України до ЄС [1] необхідне чітке та всебічне визначення зовнішньополітичної стратегії щодо інтеграції України до європейського політичного, інформаційного, економічного та правового простору. Всі названі елементи є взаємозумовлені і взаємозалежні та в комплексі визначають зміну соціально-економічної та політичної систем в Україні з метою наближення їх до стандартів ЄС. Тому проведемо стислий аналіз соціально-економічних аспектів євроінтеграції України через призму реалізації принципів соціально-орієнтованої ринкової економіки в нашій державі. Саме така економіка та демократична політична система є основними підвалинами, що мають створити Україні умови щодо набуття членства в ЄС.

Інтеграційний вибір України має щонайменше три аспекти: правовий, економічний, політичний. Для України ці аспекти мають особливе значення. Правовий аспект – це збереження суверенітету і державності. Економічний – розвиток країни та добробут народу. Політичний – забезпечення цивілізаційного майбутнього українського суспільства.

Інтеграція – це не просто партнерство та взаємовигідне співробітництво, вона не обмежується зовнішньополітичними аспектами, бо передбачає істотні внутрішні перетворення згідно з прийнятими інтеграційною спільнотою стандартами. Найбільш складні проблеми є в соціально-економічній сфері. Європейський Союз як інтеграційне утворення є передусім відносно однорідним економічним простором, у якому діють єдині регуляторні норми, стандарти економічної політики та поведінки суб'єктів господарювання [2].

У вітчизняній політичній науці взаємозв'язок політики та економіки як основна умова євроінтеграції розглядається недостатньо. Аналізуються здебільшого політичні процеси у відособленні від економічних та соціальних чинників, увага зосереджується на аналізі економічних інтересів політичних суб'єктів та економічних складових передвиборчих програм учасників виборчих перегонів різних рівнів.

Інтеграція України передбачає формування нових політичних, соціальних та економічних відносин. Утвердження прозорих та справедливих виборів, багатопартійності, свободи слова може розглядатись як передумова утвердження демократії та ринкової економіки. Але відсутність ефективних економічних

перетворень в плані дерегуляції системи господарських відносин, подоланням монополізму, зменшенням податкового тиску, гарантування права власності і т. д. нівелює політичну складову і тим самим затрудняє, якщо не унеможлиблює, формування демократичної політичної системи. Економічні передумови з однієї сторони та політичні рішення з іншої визначають характер та динаміку соціальної структури суспільства. Вона, в свою чергу, виступає основою як економічних так і політичних перетворень.

Соціальна складова є визначальною як при проведенні економічних реформ і забезпеченні ефективності системи суспільного виробництва так і при політичних перетвореннях. Без відповідної соціальної бази неможливі ні економічні ні політичні реформи. Особлива роль політики полягає в тому, що вона реалізується через волюві відносини, є надзвичайно динамічною і значною мірою залежить від суб'єктності політичних акторів. Політичні рішення швидкі і мілкі, а соціальна та економічні сфери змінюються повільно, бо розвиваються за об'єктивними законами. Економічна інтеграція базується на координації, синхронізації та відповідності прийняття рішень у сфері економіки України та ЄС і передбачає ліквідацію обмежень розвитку конкуренції та обмеження застосування засобів протекціонізму, формування основних економічних передумов для набуття Україною повноправного членства у ЄС.

Адаптація соціальної політики України полягає в реформуванні системи страхування, охорони праці, здоров'я, пенсійного забезпечення, політики зайнятості та інших галузей соціальної політики відповідно стандартів ЄС і поступовому досягненні загальноєвропейського рівня соціальної забезпеченості і захисту населення. На сьогодні можемо констатувати, що реальна соціально-економічна політика української влади далека від євроінтеграційних принципів. Не залежно від персонального складу уряду та формату правлячої коаліції у Верховній Раді України.

Підписання Угоди про асоціацію створює нові можливості і ризики в сферах, які мають безпосередній вплив на стабільність та безпеку. Саме тому важливо проаналізувати всі позитивні та негативні перспективи України в даному об'єднанні. Соціальна привабливість євроінтеграції для України полягає в можливостях досягнення високих соціальних стандартів. Середньомісячна зарплата в ЄС сьогодні є майже вдвітьєро вищою, ніж в Україні, і чвертою вищою, ніж у Росії [4]. Наступним пунктом вигоди українського населення у підписанні асоціації є ефективний захист прав людини в інституціях ЄС. Активна політика у сфері прав людини є одним з головних завдань, держави, особливо в традиції європейсько-атлантичного конституціоналізму. Слід підкреслити і відкриття кордонів для вільного пересування населення. Вступ України в ЄС дасть можливість приєднатися до Шенгенської безвізової зони. І останнє, чого чекає все населення, це забезпечення високого рівня життя, що є головною ознакою ЄС [3]. В перспективі суттєві зрушення повинні відбутись у питанні формування середнього класу та реформуванні освіти, охорони здоров'я, соціального захисту.

Отже, незважаючи на ряд випробувань які стоять перед нашою державою, інтеграція до Європейського союзу є шансом перетворитись на стабільну державу, яка володіє незаперечними перспективами на майбутнє.

Список використаних джерел:

1. Європейський Союз: перспективи української інтеграції. – К., 2008. – 76 с.
2. Мехеда Н. Г. Наслідки євроінтеграції: соціальний аспект / Н. Г. Мехеда, А. І. Маренич // Фінансовий простір міжнародний науково-практичний журнал. – К., 2013. – № 4. – С. 209 – 214.
3. Осадча Н. В. Характеристика процесу інтеграції України до Європейського Союзу / Н. В. Осадча // Економічний вісник Донбасу : наук. журн. / Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т екон. промисловості Нац. акад. наук України. – Донецьк, 2011. – Вип. № 3 (25). – С. 71 – 81.
4. Калініна С. П. Аналіз динаміки безробіття в країнах Європи / С. П. Калініна. – Режим доступу : www.archive.nbuv.gov.ua/portal.